

Correctievoorschrift VWO

2018

tijdvak 1
dinsdag 8 mei
07.30 - 10.30 uur

Papiamentu

Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het bijgeleverde programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk vrijdag 1 juni 2018 elektronisch naar het ETE.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor dit examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor dit examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Papiamentu VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Papiamentu VWO eerste tijdvak 2018 kunnen maximaal 48 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 15 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Alle open vragen moeten in het Papiamentu beantwoord zijn.

De antwoorden op de open vragen dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in Algemene regels 2.3.3 vermeld wordt.

Teksto 1 Biometria: maldishon òf bendishon?

1 maximumscore 2

ponensia	korekto	inkorekto
1	X	
2	X	
3		X
4		X

Indien vier kruisjes juist

2

Indien drie juist

1

Indien minder dan drie juist

0

2 C

3 maximumscore 4

frase	funshon den e alinia
1	ponensia
2	argumento (al gegeven)
3	opheshon
4	splikashon
5	ampliashon
6	ehèmpel
7	konklushon

Indien zes antwoorden juist

4

Voor elke fout 1 scorepunt aftrekken.

4 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord:

... por kue biometria kabes abou. / ... por nèk biometria. / ... tantu biometria komo konsigna no ta shen porshento sigur. / ... tantu biometria komo konsigna ta inkonfiabel.

NB: Alleen de eerste 10 woorden beoordelen.

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 3	
	<i>Voorbeelden van juiste antwoorden:</i>	
	• Tin un guera/bataya/kombate entre hende ku ta buska manera pa nèk téknikanan di biometria	1
	• i otro ku ta trata pa kontrarestá/prevení/stroba esaki. OF	1
	• Hende ku ke kue (outoridat) kabes abou	1
	• ta kompetí ku esnan ku ke prevení esaki.	1
	• Indien inhoudelijk juist antwoord, niet langer dan 25 woorden	1
	<i>NB: Het strijdelement en de beide partijen moeten duidelijk blijken uit het antwoord.</i>	
6	maximumscore 4	
	<i>Voorbeeld van een juist antwoord:</i>	
	• Almasenamentu lokal di dato ta mas sigur pa privasidat,	1
	• pero / sinembargo (of andere aanduiding van tegenstellend verband)	1
	• polis/outoridat ta benefisiá di almasenamentu sentral di dato.	1
	• Indien inhoudelijk juist antwoord, niet langer dan 25 woorden	1
7	C	
8	maximumscore 2	
	• echo	1
	• ehèmpel	1
9	C	
10	D	
11	maximumscore 1	
	<i>Voorbeelden van een juist antwoord:</i>	
	• (Maldishon, pasobra) biometria ta kita nos privasidat. / nos no tin derechi mas. / nos no por keda anónimo.	1
	<i>NB: Alleen de eerste 10 woorden beoordelen.</i>	
12	B	
13	maximumscore 2	
	• ophetivo	1
	• serio	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 4

1, 7, 9, 11 (*juiste volgorde zou zijn: 9, 1, 11, 7*)

Beoordeel alleen de eerste 4 genoteerde nummers.

NB: De volgorde waarin de nummers genoteerd zijn, is niet van belang.

15 maximumscore 1

Awendia, ta parse ... yu sin mama. / Mi ta teme ... na un fin.

Teksto 2 Nos tur ta koredó di máratòn

16 maximumscore 19

In een goede samenvatting (180 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn uiteraard mogelijk.

Fenómeno i kontrariedat

(max 4p)

- Den nos sosiedat, ta glorifiká ambishon. / Den nos tempu, ambishon i dedikashon ta altu den apresio. 1
- Glorifiká ambishon ta iritá inmensamente. 1
- E ta atraé tambe. 1
- OF
- Esaki ta teribel 1
- Na mes momento e ta hasi hende yalurs. 1
- OF
- Preshon di prestashon ta contagioso. 1
- Tambe ta un kansansio (enorme). 1
- Een aanduiding van tegenstellend verband (pero, sinembargo, aunke) 1

Kon a desaroyá

(max 3p)

- E término ambishon (ántes) tabatin un peso negativo. / Filósofo tabata mira ambishon komo un di e menasanan di stabilitat polítiko i sosial. 1
- Despues, e idea a lanta ku sin ambishon (aunke ainda mas tantu un piká ku un virtud), lo no tabatin muchu progreso. 1
- Sinembargo, nunca e término no a pèrdè konekshon ku piká komplementamente. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Forma di biba desemboká i su desaroyo aktual (max 4p)

- (Awendia) nos ta biba den e sosiedat di prestashon (ku a sigui esun di komando). 1
- Sosiedat di prestashon (tin) proyekto, iniciativa i motivashon. 1
- Den un sosiedat asina, ambishon ta útil i atmirabel. / Traha duru ta un karakterístika ku ta hasi bo un mihó hende. / Nos ta elogiá e prestadó entusiasma, pashoná i ambisioso. 1
- Aktualmente, por mira 'deportifikashon' di sosiedat. / 'Deportifikashon' ta dominá kasi tur aspekto di nos sosiedat (di prestashon). / Terminologia di deporte ta penetrá den henter bida. 1

Desbentahanan i konsekuensianan negativo (max 5p)

- (Pero) si trahamentu eksesivo i prestashon ta solidifiká nan mes, por bira eksplotashon propio. 1
- Resistensia kontra di bo mes ta imposibel. / Tur hende ta sinti/haña deber pa presta optimalmente. 1
- Esaki tin konsekuensia pa hende ku no por wanta e kareda: / pa esun ku faya: 1
- (e sosiedat di prestashon akí) ta produsí hende depresivo / frakasá. 1
- Nos a bira hende ku ta baster di ambishon, motivashon i energia interno, pero sin un direkshon kla. / Pashon a bira un meta riba su mes, en bes di un produkto adishonal di interes. / Tin un falta total di amor. / Nos ambishon a bira un dedikashon hòl, bashí. 1

Pensamentu nobo (max 3p)

- Afortunadamente, / Pero, ora ku bo bira persona di edat, / mas trankil, 1
 - ta bini kos aserka, / asuntu ku bo no por midi, / ku no ta kuantifikabel, 1
 - pero ku tòg bo tin ambishon p'e. 1
- OF
- ta (bini) un otro sorto di ambishon, mas suave, mas fragmentá, 1
 - pero tambe mas afektuoso. 1

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (180 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 18 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 19 scorepunten. De toepassing van de aftrekgeregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schema van aftrekpunten vindt u op de volgende pagina.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Schematisch:

t/m 198 woorden: 0 punten aftrek
199 - 203 woorden: 2 punten aftrek
204 - 208 woorden: 4 punten aftrek
209 - 213 woorden: 6 punten aftrek
214 - 218 woorden: 8 punten aftrek
219 - 223 woorden: 10 punten aftrek
224 - 228 woorden: 12 punten aftrek
229 - 233 woorden: 14 punten aftrek
234 - 238 woorden: 16 punten aftrek
239 - 243 woorden: 18 punten aftrek
vanaf 244 woorden: 19 punten aftrek